

tab. 21 CZAS PRZESZŁY

CZYTAĆ

	r. męski
(ja)	czyta łem
(ty)	czyta łeś
on	czyta ł

	r. żeński
(ja)	czyta łam
(ty)	czyta łaś
ona	czyta ła

	r. nijaki
	—
	—
ono	czyta ło

	r. męskoosobowy
(my)	czyta liśmy
(wy)	czyta liście
oni	czyta li

	r. niemęskoosobowy
(my)	czyta łyśmy
(wy)	czyta łyście
one	czyta ły

MIEĆ

	r. męski
(ja)	mi a łem
(ty)	mi a łeś
on	mi a ł

	r. żeński
(ja)	mi a łam
(ty)	mi a łaś
ona	mi a ła

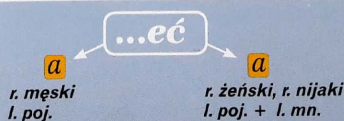
	r. nijaki
	—
	—
ono	mi a ło

	r. męskoosobowy
(my)	mi e liśmy
(wy)	mi e liście
oni	mi e li

	r. niemęskoosobowy
(my)	mi a łyśmy
(wy)	mi a łyście
one	mi a ły

UWAGA ALTERNACJA e:a!

Czasowniki typu mieć, chcieć, musieć,...

krok po kroku
Polski

CZAS PRZESZŁY

Czas przeszły czasownika tworzymy odcinając końcówkę bezokolicznika **-ć** i dodając końcówki czasu przeszłego. Większość czasowników w czasie przeszłym ma regularną odmianę, a ich tematy nie podlegają alternacjom.

rodzaj czasownika

W czasie przeszłym czasownik posiada rodzaj. W liczbie pojedynczej występuje on w trzech rodzajach: męskim, żeńskim i nijakim. Rodzaj nijaki pojawia się jedynie w trzeciej osobie. Natomiast w liczbie mnogiej wyróżniamy rodzaj męskoosobowy, kiedy wykonawcą czynności jest osoba płci męskiej lub grupa osób, w skład której wchodzi przedstawiciel płci męskiej oraz niemęskoosobowy dla pozostałych wykonawców.

czasownik być

Czasownik ten w czasie przeszłym ma regularną odmianę.

I. poj.			I. mn.	
r. męski	r. żeński	r. nijaki	r. męskoosobowy	r. niemęskoosobowy
(ja) byłem (ty) byłeś on był	(ja) byłam (ty) byłaś ona była	----- ----- ono było	(my) byliśmy (wy) byliście oni byli	(my) byliśmy (wy) byłyście one były

czasowniki zakończone na -eć

Czasowniki zakończone w bezokoliczniku na **-eć** podlegają w czasie przeszłym alternacji **e:a**. W rodzaju męskim alternacja ta występuje tylko w liczbie pojedynczej, natomiast w żeńskim i nijakim w obu liczbach. Na przykład: chciałem, chciałeś, chciał, chciałam, chciałaś, chciała, chciało, chcieliśmy, chcieliście, chcieli.

czasowniki nieregularne

Czasowniki **jeść** i **iść** mają nieregularną odmianę w czasie przeszłym.

jeść

I. poj.			I. mn.	
r. męski	r. żeński	r. nijaki	r. męskoosobowy	r. niemęskoosobowy
(ja) jadłem (ty) jadłeś on jadł	(ja) jadłam (ty) jadłaś ona jadła	----- ----- ono jadło	(my) jedliśmy (wy) jedliście oni jedli	(my) jadtliśmy (wy) jadtliście one jadtły

iść / pójść

I. poj.			I. mn.	
r. męski	r. żeński	r. nijaki	r. męskoosobowy	r. niemęskoosobowy
(ja) poszedłem (ty) poszedłeś on poszedł	(ja) poszłam (ty) poszłaś ona poszła	----- ----- ono poszło	(my) poszliśmy (wy) poszliście oni poszli	(my) poszliśmy (wy) poszłyście one poszły

Uwaga! Czasownika w formie niedokonanej **iść** używamy tylko dla podkreślenia, że czynność trwała długo lub gdy podczas tej czynności zaczęła się druga.

Szliśmy tam przez dwie godziny.

Kiedy szliśmy do kina, spotkaliśmy Ewę.

Normalnie używamy formy dokonanej, czyli czasownika **pójść**.

Poszliśmy do kina.

Czy on poszedł do dentysty?

akcent w czasie przeszłym

W pierwszej i drugiej osobie liczby mnogiej akcent pada na trzecią sylabę od końca.

byliśmy, byliście, byliśmy, byłyście

chcieliśmy, chcieliście, chcieliśmy, chcieliście

kupowaliśmy, kupowaliście, kupowaliśmy, kupowałyście

Określenia czasowe

Mamy dwa sposoby określania czasu w przeszłości: za pomocą słówka **temu** oraz wyrażenia **w zeszłym, w zeszły, w zeszłą...**, do których dodajemy inne określenia czasowe.

KIEDY?			TEMU
(1)	2,3,4	5,6,7, ...	
dzień tydzień miesiąc rok	dni tygodnie miesiące lata	dni tygodni miesiące lat	
wczoraj, przedwczoraj			
w zeszłym	tygodniu miesiącu roku		
w zeszły	poniedziałek wtorek czwartek piątek		
w zeszłą	środę sobotę niedzielę		

w zeszłym = w ostatnim = w ubiegłym

w zeszłym = w ostatnim = w ubiegłym

Uwaga! Nie mówimy w języku polskim *dzień temu* tylko *wczoraj*. Natomiast możemy powiedzieć *dwa dni temu* lub *przedwczoraj*.